

Νο Φ 092.22/2898

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΟΥ**

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

Υπόθεση È È

Κατά

Ελλάδας

(Προσφυγή υπ'αρ. 54703/09)

Απόφαση

Στρασβούργο, 17 Απριλίου 2012

Η απόφαση αυτή είναι οριστική. Μπορεί να επέλθουν ορισμένες αλλαγές ως προς τον τύπο.

No Φ 092.22/2898

Στην υπόθεση **Έ Έ κατά Ελλάδας**,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δικαιωμάτων του ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα),
αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Peer Lorenzen, Πρόεδρος,

Khanlar Hajiyev,

Julia Laffranque, Δικαστές,

Και με την σύμπραξη του André Wampach, Αναπληρωτή Γραμματέα
Τμήματος,

Αφού διασκέφθηκε σε Συμβούλιο στις 27 Μαρτίου 2012,

Εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση που υιοθετήθηκε την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προέκυψε μετά από προσφυγή (υπ' αρ. 54703/09) κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, ένας υπήκοος της οποίας, ο κ. **Έ Έ** («ο προσφεύγων»), προσέφυγε στο Δικαστήριο την 1^η Οκτωβρίου 2009, δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κ. Β.Χειρδάρη, Δικηγόρο Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους εκπρόσωπους του Οργάνου της, την κα Γ.Παπαδάκη, Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και τον κ. Δ.Καλόγηρο, Δικαστικό Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 30 Μαρτίου 2011, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1967 και κατοικεί στην Αθήνα.

5. Το 1990 εισήχθη στο Νοσοκομείο «Ιπποκράτειο» όπου υπέστη δύο εγχειρήσεις σκοληκοειδίτιδας. Στην συνέχεια, και λόγω του ότι παρουσίασε επιπλοκές, ο προσφεύγων εισήχθη στο Νοσοκομείο «Αθήναιον», όπου

No Φ 092.22/2898

χειρουργήθηκε από τον χειρουργό Δ.Β., αλλά σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, κατά παράβαση των στοιχειωδών κανόνων της ιατρικής επιστήμης, πράγμα που είχε ως αποτέλεσμα την επιδείνωση της κατάστασης της υγείας του. Όλες αυτές οι εγχειρήσεις είχαν ως συνέπεια μόνιμη αναπηρία του προσφεύγοντα και ολική ανικανότητα για εργασία.

6. Στις 4 Ιουνίου 1996, ο προσφεύγων άσκησε αγωγή αποζημίωσης στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών κατά του χειρουργού Δ.Β. και του Νοσοκομείου «Αθήναιον». Η δικάσιμος ορίστηκε για τις 14 Νοεμβρίου 1996.

7. Με προδικαστική απόφαση της 27^{ης} Φεβρουαρίου 1997, το Δικαστήριο διέταξε περαιτέρω αποδείξεις και πραγματογνωμοσύνη. Η έκθεση του πραγματογνώμονα κατατέθηκε στις 15 Ιανουαρίου 1998. Στις 17 Μαΐου 2001, η δίκη αναβλήθηκε λόγω απεργίας. Στις 18 Μαΐου 2001, ο προσφεύγων ζήτησε τον ορισμό νέας δικάσιμου.

8. Στις 13 Δεκεμβρίου 2002, το Δικαστήριο απέρριψε την αγωγή του προσφεύγοντα (απόφαση υπ'αρ. 7205/2002).

9. Στις 27 Μαρτίου 2003, ο προσφεύγων άσκησε έφεση. Με προδικαστική απόφαση της 13^{ης} Μαΐου, το Εφετείο Αθηνών διέταξε συμπλήρωμα της πραγματογνωμοσύνης που έγινε σε πρώτο βαθμό.

10. Στις 27 Σεπτεμβρίου 2005, το Εφετείο ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης και διέταξε, με νέα προδικαστική απόφαση, νέα πραγματογνωμοσύνη.

11. Στις 26 Ιουλίου 2007, το Εφετείο απέρριψε τα αιτήματα του προσφεύγοντα (απόφαση υπ'αρ. 5196/2007).

12. Στις 10 Απριλίου 2008, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση. Στις 19 Φεβρουαρίου 2009, ζήτησε να προσδιοριστεί η αναίρεση. Η διαδικασία έληξε στις 30 Μαρτίου 2011 με την δημοσίευση της απόφασης υπ'αρ. 216/2011 του Αρείου Πάγου.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

No Φ 092.22/2898

13. Ο προσφεύγων επικαλείται ότι η διάρκεια της διαδικασίας παραβίασε την αρχή της «λογικής προθεσμίας» όπως αυτή προβλέπεται στο άρθρο 6 §1 της Σύμβασης, το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...) το οποίον θα αποφασίση (...) είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

14. Η Κυβέρνηση δεν υπέβαλε παρατηρήσεις.

15. Η υπό κρίση περίοδος άρχισε στις 4 Ιουνίου 1996 με την προσφυγή στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών από πλευράς προσφεύγοντα και έληξε στις 30 Μαρτίου 2011, με την απόφαση υπ'αρ. 216/2011 του Αρείου Πάγου. Επομένως διήρκεσε δεκατέσσερα έτη και δέκα μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Ως προς το παραδεκτό

16. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 (α) της Σύμβασης. Κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

17. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο λογικός χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται ανάλογα με τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης και σύμφωνα με κριτήρια που έχει καθιερώσει η νομολογία του Δικαστηρίου, ειδικότερα την δυσκολία της υπόθεσης, την συμπεριφορά του προσφεύγοντα και αυτή των αρμοδίων αρχών καθώς και τη σημασία της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας*, [GC], αρ. 30979/96, §43, CEDH 2000-VII).

18. Το Δικαστήριο έχει εξετάσει πολλές φορές υποθέσεις που εγείρουν θέματα παρόμοια με αυτό της υπό κρίση υπόθεσης και έχει διαπιστώσει παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης (βλ. προαναφερθείσα *Frydlender*).

19. Λαμβάνοντας υπόψη του τη νομολογία του επί του θέματος, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση η επίδικη διαδικασία είναι

No Φ 092.22/2898

υπερβολική και δεν ανταποκρίνεται στην απαίτηση της «λογικής προθεσμίας».

Επομένως, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1.

II. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

20. Ο προσφεύγων παραπονείται επίσης επειδή στην Ελλάδα δεν υπάρχει καμία πραγματική προσφυγή για να παραπονεθεί κάποιος για την υπερβολική διάρκεια της διαδικασίας. Επικαλείται το άρθρο 13 της Σύμβασης, το οποίο είναι διατυπωμένο ως εξής:

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερία παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και άν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων του».

A. Ως προς το παραδεκτό

21. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η αιτίαση αυτή δεν είναι προδήλως αβάσιμη υπό την έννοια του άρθρου 35 §3 της Σύμβασης. Κρίνει επίσης ότι δεν αντίκειται σε κανένα άλλο λόγο απαραδέκτου. Επομένως, θα πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή.

B. Ως προς την ουσία

22. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το άρθρο 13 εγγυάται μια πραγματική προσφυγή ενώπιον εθνικής αρχής που επιτρέπει στον ενδιαφερόμενο να παραπονεθεί για την παραβίαση της υποχρέωσης που επιβάλλεται από το άρθρο 6 §1, να εξετάζονται οι υποθέσεις εντός λογικής προθεσμίας (βλ. *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αρ. 30210/96, §156, CEDH 2000-XI).

23. Εξάλλου, το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερομένους πραγματική προσφυγή υπό την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να παραπονεθούν για τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας (*Κόντη-Αρβανίτη κατά Ελλάδας*, αρ. 53401/99, §§ 29-30, 10 Απριλίου 2003 και *Τσουκαλάς κατά Ελλάδας*, αρ. 12286/08, §§ 37-43, 22 Ιουλίου 2010). Το Δικαστήριο δεν διακρίνει στην παρούσα υπόθεση λόγο να διαφοροποιηθεί από τη νομολογία αυτή, πολύ περισσότερο αφού η Κυβέρνηση δεν

No Φ 092.22/2898

υποστηρίζει ότι η ελληνική έννομη τάξη εξοπλίστηκε εν τω μεταξύ με μια τέτοια προσφυγή.

24. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο θεωρεί ότι στην υπό κρίση υπόθεση υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης λόγω της απουσίας στο εθνικό δίκαιο προσφυγής που θα επέτρεπε στον προσφεύγοντα να πετύχει κύρωση του δικαιώματός του να εκδικαστεί η υπόθεσή του εντός λογικής προθεσμίας, υπό την έννοια του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης.

III. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

25. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Ζημία

26. Ο προσφεύγων ζητά 30.000 € για την ηθική βλάβη που υπέστη.

27. Η Κυβέρνηση θεωρεί ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και ότι η διαπίστωση της παραβίασης θα αποτελούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

28. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα 10.000 € λόγω ηθικής βλάβης, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

29. Ο προσφεύγων ζητά επίσης 1.200 €, με την προσκόμιση τιμολογίου, για έξοδα και δικαστική δαπάνη ενώπιον του Δικαστηρίου.

30. Η Κυβέρνηση δεν πήρε θέση ως προς αυτό.

31. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η επιδίκαση εξόδων και δικαστικής δαπάνης κατ' εφαρμογή του άρθρου 41 προϋποθέτει ότι αυτά αποδεικνύονται πραγματικά, αναγκαία και επίσης, εύλογα ως προς το ύψος τους (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας* [GC], αρ. 31107/96, §54, CEDH 2000-XI). Ως εκ τούτου, στην υπό κρίση υπόθεση, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που

No Φ 092.22/2898

έχει στην διάθεσή τους και τα ανωτέρω κριτήρια, το Δικαστήριο κρίνει εύλογο να επιδικάσει στον προσφεύγοντα ολόκληρο το αιτούμενο ποσό, δηλαδή 1.200 €, συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται από αυτόν ως φόρος επί του ποσού αυτού.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

32. Το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόζει να υπολογισθούν οι τόκοι υπερημερίας επί του επιτοκίου της διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή,
2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης,
3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης
4. *Αποφαίνεται*
 - α) ότι το καθ' ου η προσφυγή Κράτος πρέπει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, εντός τριών μηνών, τα ακόλουθα ποσά:
 - i) 10.000 € (δέκα χιλιάδες ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,
 - ii) 1.200 € (χίλια διακόσια ευρώ), συν κάθε ποσό που μπορεί να οφείλεται ως φόρος από τον προσφεύγοντα, για έξοδα και δικαστική δαπάνη,
 - β) ότι από την εκπνοή της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα αυξάνονται με απλό τόκο με επιτόκιο ίσο προς το ισχύον κατ' αυτό το χρονικό διάστημα επιτόκιο διευκολύνσεως οριακού δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, προσαυξημένου κατά τρεις ποσοστιαίες μονάδες
5. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης για τα περαιτέρω.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 17 Απριλίου 2012, σύμφωνα με το άρθρο 77 § 2 και 3 του Κανονισμού.

№ Φ 092.22/2898

André Wampach
Αναπληρωτής Γραμματέας

Anatoly Kovler
Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο
Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα